LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL VALSTYBĖS ĮMONIŲ KAUNO, KAZLŲ RŪDOS MOKOMOSIOS, MARIJAMPOLĖS, PRIENŲ, ŠAKIŲ MIŠKŲ URĖDIJŲ, DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS TVARKOMŲ MIESTO MIŠKŲ VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTŲ IR VALSTYBĖS ĮMONĖS VARĖNOS MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO PATIKSLINIMO PATVIRTINIMO

2015 m. gegužės 25 d. Nr. D1-433
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 22, 44.6 ir 47 punktais:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. valstybės įmonės Kauno miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.2. valstybės įmonės Kazlų Rūdos mokomosios miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.3. valstybės įmonės Marijampolės miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.4. valstybės įmonės Prienų miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.5. valstybės įmonės Šakių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.6. Druskininkų savivaldybės tvarkomų miesto miškų vidinės miškotvarkos projektą;

1.7. valstybės įmonės Varėnos miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto patikslinimą.

2. N u s t a t a u , kad:

2.1. valstybės įmonių Kauno, Kazlų Rūdos mokomosios, Marijampolės, Prienų Šakių miškų urėdijų, Druskininkų savivaldybės tvarkomų miesto miškų vidinės miškotvarkos projektai ir valstybės įmonės Varėnos miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto patikslinimo originalai saugomi Aplinkos ministerijos Miškų departamento Miškotvarkos ir miško išteklių skyriuje adresu: A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius;

2.2. šiuo įsakymu patvirtintas valstybės įmonės Šakių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektas įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.;

2.3. šis įsakymas be priedų skelbiamas Teisės aktų registre.

Aplinkos ministras Kęstutis Trečiokas

VĮ PRIENŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SANTRAUKA

Vidinės miškotvarkos projektas – tai miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti.

Vidinis miškotvarkos projektas parengtas VĮ Prienų miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems miškams. Pagal jį bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami miškai dešimt metų (nuo projekto patvirtinimo datos). Projektavimas atliktas naudojant 2013 m. valstybinės sklypinės miškų inventorizacijos duomenis.

Miškų inventorizacijos darbai atlikti vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11-10-V „Dėl Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“, sklypiniu metodu, naudojant aerofotografavimo medžiagą – 2013 m. spektrozonines aerofotonuotraukas ir jų pagrindu sudarytus ortofotografinius žemėlapius. Lauko darbų metu natūroje nustatyta:

- medynų taksaciniai rodikliai (rūšinė sudėtis, amžius, aukštis, skalsumas, tūris ir kt.);
- augaviečių tipai (dirvožemio sąlygos);
- pomiškis ir trakas;
- miškų sanitarinė būklė.

Vykdyta sklypinė taksacija. Atliktas vykdytos miško ūkinės veiklos įvertinimas (pagrindinių neplynų kirtimų, ugdymo kirtimų, miško želdinių) ir numatytos ūkinės priemonės kitam vykmečiui. Taip pat patikslintos saugotinų augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai įrenginiai.

Svarbiausi VĮ Prienų miškų urėdijos ūkio tikslai yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, visuomenės informavimas apie VĮ Prienų miškų urėdijos miškus, jų būklę ir tvarkymą, miškų naudojimo rekreacinėms reikmėms intensyvinimas, racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas, auginamos medienos kokybės gerinimas, miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas, miškų ekosistemų tvarumo užtikrinimas, biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas bei miškų sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos gerinimas, ūkininkavimo saugomų teritorijų miškuose reglamentavimas pagal šių teritorijų tikslus bei uždavinius, visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas regiono ir šalies lygiu.

Siekiant šių tikslų įgyvendinimo miškotvarkos darbų ir projekto rengimo metu sprendžiami tokie pagrindiniai uždaviniai ir naudojamos tokios priemonės:

miškų išteklių inventorizavimas VĮ miškų urėdijos teritorijoje sklypiniu metodu, kiekybinių bei kokybinių miškų našumo, ūkinės bei gamtinės būklės rodiklių nustatymas;

saugomų teritorijų ir gamtos bei kultūros vertybių inventorizavimas VĮ miškų urėdijos teritorijoje ir priemonių jų apsaugai numatymas;

miškų ūkio veiklos per praėjusį vykmetį analizė bei įvertinimas;

miškotvarkos projekto, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų naudojimo, atkūrimo bei miško žemių tvarkymo darbai artimiausią dešimtmetį, parengimas.

VĮ Prienų miškų urėdijos administruojamoje teritorijoje inventorizuotas bendras visų nuosavybės ir valdymo formų miškų plotas yra 32,7 tūkst. ha, iš kurių 31,8 tūkst. ha sudaro miško

žemė, teritorijos miškingumas 30,3 %. VĮ Prienų miškų urėdijos patikėjimo teise valdomas bendras inventorizuotas plotas yra 20121,5 ha ir tai sudaro 61,6 % bendro visų nuosavybės ir valdymo formų inventorizuoto ploto, iš jo valstybinės reikšmės miškai sudaro 20080,7 ha ir kiti VĮ Prienų miškų urėdijos plotai – 40,8 ha (užstatytos teritorijos, keliai, tvenkiniai ir kt.). VĮ Prienų miškų urėdijos valdomas miško žemės plotas yra 19888,9 ha.

VĮ Prienų miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems miškams parengtas vidinės miškotvarkos projektas pagal 2013 m. rugpjūčio 30 d. VĮ Prienų miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto parengimo paslaugų sutartį Nr. 23/2013 su VĮ Prienų miškų urėdija, o kitų nuosavybės formų miškams pateikti tik suvestiniai inventorizacijos duomenys. Parengtoje kartografinėje medžiagoje yra duomenys apie visų nuosavybės formų miškus.

VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKŲ RODIKLIAI

Visas VĮ Prienų miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų plotas (20080,7 ha) priskirtas aštuonioms girininkijoms: Balbieriškio, Birštono, Išlaužo, Meškapievio, Naujosios Ūtos, Prienų, Šilavoto ir Verknės, girininkijose plotas svyruoja nuo 1,7 tūkst. ha (Šilavoto girininkija) iki 3,2 tūkst. ha (Meškapievio girininkija). Vidutinis girininkijos plotas yra 2,5 tūkst. ha. Miškai suskirstyti į 351 kvartalus, o kvartalai – į 11234 taksacinius sklypus. Vidutinis kvartalo plotas – 57,2 ha, taksacinio sklypo plotas – 1,8 ha.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti miškų grupėms ir pogrupiams: rezervatinių, I grupės miškų nėra, II grupės ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai miškai užima miškų teritorijos plotą – 12,6 % (2536,8 ha), III grupės apsauginiai miškai – 21,9 % (4404,1 ha) ir IV grupės ūkiniai miškai – 65,5 % (13139,8 ha) ploto.

Miškų apaugusi žemė (medynai) sudaro 18926,3 ha (94,3 %), 5355,5 ha medynų yra kultūrinės kilmės, įveisti sodinant 26,7 % nuo bendro inventorizuoto ploto. Neapaugusių miškų plotų yra 458,9 ha (2,3 %) miško žemės ploto, iš jų 293,9 ha kirtavietės, 60,1 ha – miško aikštės ir 52,6 ha – žuvusių medynų. Ne miško žemės yra 191,8 ha (1,0 % nuo bendro ploto), iš jų pelkių 45,3 ha, trasų (platesnių nei 10 m) 50,2 ha.

Bendras medynų tūris yra 5,508 mln. m^3. Vidutinis medynų tūris hektare – 291 m^3, brandžių medynų – 369 m^3 tūris hektare, vidutinis tūrio prieaugis sudaro 7,97 m^3. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,76, vidutinis visų medynų amžius – 60 metų.

Vyrauja spygliuočių medynai – pušynai sudaro 40,6 %, eglynai – 25,3 % ploto. Tarp minkštųjų lapuočių vyrauja beržynai – 13,5 %, juodalksnynai – 10,0 %, drebulynai – 3,8 % ploto. Kietieji lapuočiai, ąžuolas – 4,0 %, uosis – 0,1 % nuo visų medyno ploto.

Medynai III ir IV grupių miškuose pagal brandumo grupes: jaunuolynai sudaro 32 % (5314,4 ha), pusamžiai – 36 % (5836,7 ha), pribręstantys – 11 % (1878,5 ha) ir brandūs – 21 % (3490,2 ha) ploto.

Vyrauja normalaus drėgnumo, derlingos augavietės, kurios sudaro 32,7 % miško ploto. Užmirkusios ir pelkinės augavietės užima 8,8 %, iš jų nusausintų augaviečių yra 40,9 % ploto.

VĮ Prienų miškų urėdijos teritorijoje yra Nemuno kilpų ir Aukštadvario regioniniai parkai, trys valstybiniai draustiniai: Alšios hidrografinis, Ąžuolų botaninis, ir Rūdgirių telmologinis draustiniai, Meškapievio girininkijoje yra paprastosios pušies genetinis draustinis (150 ha) ir Balbieriškio girininkijoje yra europinio maumedžio genetinis draustinis (3,3 ha). Taip pat VĮ Prienų miškų urėdijos teritorijoje yra biologinę įvairovę saugančios „Natura 2000“ teritorijos – viena

paukščių apsaugai svarbi teritorija (PAST), Balbieriškio miškas ir vienuolika vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST).

VĮ Prienų miškų urėdijoje valstybės saugomose teritorijose valstybinės reikšmės miškai sudaro 10,91 tūkst. ha (54,3 % nuo bendro VĮ Prienų miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų ploto). „Natura 2000“ teritorijose valstybinės reikšmės miškų yra (PAST) 2630,3 ha, o (BAST) – 1029,5 ha. Šios teritorijos vietomis persidengia, todėl jų bendras plotas yra mažesnis.

MIŠKO ŪKINĖS VEIKOS 2004–2013 METAIS ANALIZĖ

Miškotvarkos projekte pateikta 2004 m. suprojektuotų ūkinių priemonių apimtis 2004–2013 metams ir jų įvykdymo analizė bei įvertinimas. Valstybinių miškų plotas keitėsi, todėl ilgesnio laikotarpio analizei naudotas sąlyginis plotas, daugiau dėmesio skirta paskutiniojo vykmečio (2004–2013) duomenų analizei, ją atliekant 20081 ha miškų plote. Išvados suformuluotos atlikus valstybinės reikšmės miškų rodiklių analizę, o atskirais atvejais apimant ir visus VĮ Prienų miškų urėdijos teritorijos administruojamus miškus (miško apsauga, medžioklės ūkis).

Miško plotų kaita. VĮ Prienų miškų urėdijos bendras plotas nuo 1989 metų miškotvarkos iki 2013 m. padidėjo apie 1747 ha, tai lėmė buvusių kolūkinių ir kitų miškų prijungimas prie VĮ Prienų miškų urėdijos plotų. Valstybinės reikšmės miškų plotas tapo 20081 ha, 194 ha mažesnis negu 1989 m. Lyginant 2004 m. duomenis su paskutinės miškotvarkos medžiaga, 463 ha padidėjo valstybinės reikšmės miško žemės plotas, medynų plotas – 56 ha. Tai lėmė, kad dalis pelkių įtaksuota medynais – 11 ha ir apie 30 ha dirbamų žemių buvo apželdintos mišku, ir 15 ha kitų ne miško žemių tapo medynais.

Miškų rūšinės sudėties kaita. Spygliuočių medynų plotas 2004-2013 m. padidėjo 19 ha, bet pušynų sumažėjo 140 ha, o eglynų padidėjo 159 ha. Dėl plynų kirtaviečių atkūrimo egle ir po didesnių apimčių neplynų kirtimų, po kurių dažniausiai susiformuoja eglynai, padidėjo eglynų plotai. Pušynų plotai sumažėjo dėl didelių apimčių atvejinių kirtimų, po kurių atsikūrė eglynai ir dalyje jaunuolynų dėl rūšių kaitos vyrauti pradėjo kitų rūšių medynai. Pasikeitus atkūrimo nuostatams, buvo galima didesnius plotus palikti savaiminiam žėlimui, dėl ko padidėjo minkštųjų lapuočių plotai, kurie ankščiau būtų atkuriami spygliuočiais. Ąžuolynų plotai padidėjo 45 ha dėka kirtaviečių, atkurtų ąžuolu. Uosynuose dėl šaknų ligų ir vykdytų sanitarinių kirtimų vyraujančiomis medžių rūšimis tapo kitos medžių rūšys, daugiausia minkštieji lapuočiai, todėl uosynų sumažėjo 43 ha. Dėl prieš tai paminėtų priežasčių ir dėl savaiminio žėlimo susiformavusiose plynumose ir pasikeitus miško atkūrimo ir įveisimo nuostatams dėl tikslinių medžių rūšių, beržynų plotas padidėjo 19 ha. Juodalksnynų padidėjo 3 ha. Drebulynų plotas sumažėjo 49 ha, nes dalyje kirtaviečių buvo atkurtas ąžuolas ir eglė, o vykdant ugdymo ir atvejinius kirtimus drebulę keitė kitos medžių rūšys. Baltalksnynų plotas padidėjo 15 ha.

Miško kirtimų analizė. Visais laikotarpiais miško naudojimas buvo intensyvus. Iš 1 ha mišku apaugusio ploto iškirsta likvidinio tūrio: 1989 – 2,6 m3, 2004 – 4,6 m3 (buvo suprojektuota 4,6 m3), 2013 m. – 4,7 m3 (projektuojama). Kertant ne visą bendrąjį prieaugį, vyksta tolygus medienos tūrio kaupimas, ypač II ir III grupės miškuose, apie 24,5 tūkst. m3 medienos.

Faktiškai projekto galiojimo laikotarpiu vidutiniškai buvo iškertama po 85,2 tūkst. m3 likvidinės medienos (įvykdymas – 98,4 %). Tokį projektinės normos neatlikimą lėmė 2010 metų škvalo padariniai. Tarpiniais kirtimais buvo iškirsta 37,4 tūkst. m3. likvidinės medienos. Pagrindinių kirtimų metinė norma buvo suprojektuota 221 ha ir 56,8 tūkst. m^3. Vidutiniškai per metus iškirsta 237,7 ha. ir 47,6 tūkst. m^3. Pagrindinių kirtimų norma iškirsta didesnė pagal plotą 7,6

%, o pagal tūrį neprikirsta 16,2 %. Tokius rezultatus lėmė padidėjusios neplynų kirtimų apimtys ir 2010 m. škvalo padariniai, bei prasidėję eglynų džiūvimai, dėl to net 130 % padidėjo sanitarinių kirtimų apimtis. Dėl šių priežasčių sumažėjo pagrindiniais kirtimais iškertamas medienos tūris iš kertamo ploto. Praėjusiame vykmetyje kasmet ugdomaisiais kirtimais kirsta vidutiniškai 512 ha projektuota 2004-2013 m. kirsti 467 ha. Projektuota apimtis buvo įvykdyta 109,6 % pagal plotą ir 115,8 % pagal tūrį. Atskirai pagal ugdomųjų kirtimų rūšis, lyginant su projektuotomis apimtimis pagal plotą, einamųjų kirtimų įvykdyta 138,4 %, retinimo kirtimų –100 %, jaunuolynų ugdymo kirtimų metinė apimtis buvo įvykdyta 99 %.

Medynų struktūra. Medynų amžiaus struktūra III – IV miškų grupių medynuose nepalanki tolydiniam medienos naudojimui. Pušynuose jaunuolynai sudaro 15,7 %, kai eglynuose 48,4 %, beržynų jaunuolynų yra 64,2 %, o juodalksnynų – 47,8 %. Brandžių medynų plotas III ir IV miškų grupių miškuose per vykmetį sumažėjo (III – 105 ha, IV – 47 ha), pribręstančių medynų plotas III miškų grupės miškuose padidėjo 11 ha, o IV miškų grupės miškuose pribręstančių medynų sumažėjo 94 ha.

Medynų tūrio kaita. Brandžių medynų tūris yra svarbus miškininkystės rodiklis. Brandžių medynų tūriai viename hektare, III – IV miškų grupėse, vidutiniškai padidėjo 55 m^3, labiausiai tūriai padidėjo – P - 81 m^3, E - 42 m^3, J – 72 m^3, Sb – 86 m^3, D - 57 m^3, o sumažėjo tūriai tik Bt – 126 m^3. Medynų tūriai viename hektare III ir IV miškų grupių miškuose padidėjo atitinkamai 36 m^3 ir 58 m^3 .

Miško atkūrimas. Per vykmetį (2004-2013) plynai iškirsta 1847 ha medynų. Želdinta 69,8 % kirtaviečių, savaime atžėlė 14,7 %, dar neatkurtos kirtavietės užima 15,5 % ploto. Per vykmetį valstybinės reikšmės miškuose įveista 1579 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai užima 70,1 %, patenkinami – 28 %, blogi – tik 1,5%. Žuvę želdiniai – 0,4 %, iš jų neatkurti – 1,2 ha, likęs plotas tapo savaiminių medžių rūšių jaunuolynais su kultūrinės kilmės rūšimis sudėtyje. Želdintos rūšys vyrauja 96,4 % plote. Želdintų sklypų, kuriuose vyrautų atžėlusios lapuočių rūšys yra tik 1,3 %. Po laja likusių želdinių yra 1,6 % ir polajinių želdinių tik 0,3 ha. Tai rodo, kad VĮ Prienų miškų urėdija pakankamai gerai atlieka želdinių priežiūros darbus. Sklypuose, kur vyrauja savaiminės medžių rūšys yra visos galimybės ugdymo kirtimais pagerinti jaunuolynų rūšinę sudėtį. Želdinimo darbų kokybė, palyginus su ankstesniu vykmečiu, aiškiai pagerėjusi. Paliktuose savaiminiam žėlimui plotuose vyrauja atžėlimas juodalksniais 65,8 %, beržais 15,4 %, drebulėmis 10,7 %, spygliuočiais 7,7 %. Atžėlę jaunuolynai yra mišrūs, ugdymo kirtimais formuojami tikslinių medžių rūšių medynai.

Miško rekreacija. Gerinant poilsiavimo sąlygas miškuose VĮ Prienų miškų urėdijos pastangomis įrengta per 14 įvairios paskirties rekreacijos objektų (1 stovyklavietė, 1 apžvalgos aikštelė, 5 poilsiaviečių, 1 atokvėpio vieta, 5 pėsčiųjų rekreaciniai takai ir 2 kiti objektai.). Objektus visuomenė intensyviai naudoja, todėl dalis jų susidėvėję, reikalauja priežiūros ir remonto. Geriausiai rekreacinė infrastruktūra išvystyta Birštono girininkijoje.

Priešgaisrinė apsauga. VĮ Prienų miškų urėdijos teritorijoje visų inventorizuotų miškų pirmos degamumo klasės yra 28 %. Valstybinės reikšmės miškuose pavojus kilti gaisrams truputį didesnis – 34 % pirmos degamumo klasės miškų, antros – 34 % ir trečios – 32 %. Nors dedama daug pastangų gaisrų stebėjimo, profilaktinėms ir priešgaisrinės saugos priemonėms, per vykmetį kilo 18 (valstybinės reikšmės miškuose 6) gaisrų, gaisru apimtas plotas – 20,02 ha (valstybiniuose miškuose – 16,22 ha). VĮ Prienų miškų urėdijoje 2003 m. įdiegta gaisrų stebėjimo videosistema neautomatinė, parengta pagal VĮ miškų urėdijos specialistų individualų projektą. Ją sudaro 3 video kameros bokštuose, valdomos rankiniu būdu, bet yra posūkio mechaninė pavara, nuolat sukanti visas kameras 360 laipsnių. Vaizdas internetiniu ryšiu parduodamas į monitorių, esantį budėtojo patalpoje, VĮ miškų urėdijos administraciniame pastate. Kameros rodo realų vaizdą ir azimutą.

Miškų sanitarinė būklė. VĮ Prienų miškų urėdijoje ji gana gera, nors 2010 m. škvalas išvertė daug medynų, išlaužė medžių. Dėl to susidarė palankios sąlygos atsirasti medynų kenkėjams. Laiku likvidavus vėjavartas bei pradėjusius džiūti eglynus, VĮ Prienų miškų urėdijoje 2013 m. pabaigoje liko tik 21 ha pažeistų plotų. Dėl gaisrų padarytų pažeidimų žuvo 3,0 ha miško. Didelių ligų židinių ar kenkėjų pakenktų plotų 2013 metais praktiškai nebuvo.

Medžioklėtvarka. Elninių žvėrių gausa 2013 m. viršija leistiną teritorijos talpą 2,3 karto. Valstybinės reikšmės miškuose elniniai žvėrys I ir II amžiaus klasių medynų plotuose nukandžiojo pušų, eglių ūglius 54,9 ha. Paskutiniųjų metų pažeidimų nenustatyta. Briedžiai ir taurieji elniai žievę laupo dažniausiai III–V amžiaus klasių medynuose (pušynus I-II amžiaus klasės). Daugiausia pažeista eglės medynų – 74,4 ha. Jie sudaro 57,5 % nuo pažeidžiamų medynų ploto. Bendras pažeistas plotas valstybinės reikšmės miškuose – 129,3 ha. Daugiausia tai ankstesnio laikotarpio pažeidimai. VĮ Prienų miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra 17 ha medynų, kuriuos patvenkė bebrai. Medienos nuostoliai patvenktuose medynuose 181 m3. Dėl bebrų patvenkimo žuvo 41,8 ha medynų

Miškų sertifikavimas. VĮ Prienų miškų urėdijoje resertifikavimo darbai buvo atlikti 2014 m., sertifikatas įteiktas 2014 metų gegužės 5 dieną. Sertifikato numeris RA-FM/COC-000266. Miškų sertifikavimas – tai procesas, kurio metu miškų ūkinė veikla įvertinama pagal nustatytą standartų visumą. Sertifikavimo tikslas yra, kad VĮ Prienų miškų urėdijos miškai būtų tvarkomi ir naudojami laikantis pasaulyje priimtų miškų išsaugojimo principų, ir gauti leidimą naudoti tarptautiniu mastu pripažintą atsakingo miškų tvarkymo FSC® prekinį ženklą.

2019 m. gegužės 4 d. reikės atlikti VĮ Prienų miškų urėdijos resertifikavimą, kuris privalomas kas 5 metus.

ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAS

Miško kirtimai. Pagrindinių miško kirtimų norma apskaičiuota vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-362 „Dėl Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos patvirtinimo“. Kirtimai išdėstyti teritorijoje vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“. Pagrindinių kirtimų projektas parengtas pirmajam penkmečiui, po to, aktualizavus duomenų bazę, kirtimai bus suprojektuoti kitam penkmečiui.

Ugdymo kirtimų būtinumas nustatytas miško sklypams pagal miškininkystės reikalavimus. Sanitarinių kirtimų apimtis apskaičiuota pagal medynuose (pradedant nuo 45 metų amžiaus) natūraliai iškrentančios medyno tūrio dalies procentą ir koreguojant kirtimo normą pagal miškotvarkos metu nustatytą sausuolių ir virtuolių kiekį.

Metinis medienos naudojimas sudaro 88,9 tūkst. m3 likvidinės medienos. Pagrindiniams kirtimams tenka 71 %, tarpiniams kirtimams – 29 %, ugdomiesiems kirtimams tenka 17 % nuo iškertamo likvidinio tūrio.

II miškų grupės miškuose pagrindinis naudojimas bus kertamas tik neplynais kirtimais. Neplyni kirtimai III miškų grupės miškuose sudarys 33,3 % kertamo ploto, o IV miškų grupės miškuose – 16,5 % kertamo ploto. Pirmajame penkmetyje plynais kirtimais projektuojama iškirsti 959,7 ha, iš jų 88,7 % ploto IV grupės ūkiniuose miškuose.

PROJEKTUOJAMA METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS

1.1. lentelė

Kirtimų rūšys	Metinė apimtis						
	Plotas, ha	tūris, tūkst. m^3		likvidinio tūrio % nuo bendro tūrio	likvidinis tūris, tūkst. m^3, pagal miškų grupes		
		bendras	likvidinis		II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	211	78,3	62,9	81	0,5	6,4	56,0
Ugdymo kirtimai	579	24,1	15,4	64	2,1	4,6	8,7
Sanitariniai kirtimai	-	10,3	8,2	80	1,3	1,9	5,0
Kiti kirtimai	-	3,4	2,4	71	**0,2**	**0,6**	**1,6**
Iš viso	**790**	**116,1**	**88,9**	**77**	**4,10**	**13,5**	**71,3**

Iš 1 ha mišku apaugusio ploto kasmet bus iškertama po 6,1 m^3 bendro tūrio arba 4,7 m^3 likvidinės medienos tūrio (iš jų pagrindiniais kirtimais 3,3 m^3/ha). Pagal miškų grupes likvidinio tūrio pagrindiniais kirtimais iškertama: II – 0,2, III – 1,5 ir IV – 4,5 m^3/ha. Einamasis medynų tūrio prieaugis – 7,97 m^3/ha. II miškų grupės miškuose per vykmetį projektuojama vidutiniškai iškirsti 27 %, III – 50 %, IV – 97 % einamojo tūrio prieaugio. Medienos naudojimo procentas nuo viso medienos tūrio – 2,1 %. Kasmet miško kirtimai bus vykdomi 4,2 % visų medynų ploto.

Potencialiai galimi metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai. Ekologiniu požiūriu ne visi potencialūs energetinės medienos ištekliai kirtimuose gali būti panaudoti nepažeidžiant miško ekosistemos. Realus, galimas paimti iš miško kelmų, šakų ir plonų stiebų kiekis nustatomas atsižvelgiant į augavietes. Neturtingose augavietėse, siekiant išsaugoti natūralų jų derlingumą, o užmirkusiuose – siekiant kirtimų metu mažiausiai sužaloti dirvožemį, dalis šakų ir plonų stiebų yra paliekami kirtimo vietoje. Energetinės medienos metiniai ištekliai VĮ Prienų miškų urėdijoje iš viso sudaro 24034 m³, iš jų: jaunuolynų ugdymuose – 2995 m³, retinimuose ir einamuosiuose kirtimuose – 4210 m³ ir iš pagrindinių kirtimų – 16829 m³. Kirtimo atliekos sudarys apie 27 % nuo suprojektuoto kirsti likvidinio tūrio. Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys apie 43 %, malkos – 27,8 %, sausuoliai – 10 %, smulkūs stiebai – 12,5 % ir stiebų viršūnės 6,7 %. Kelmų biomasę panaudoti bus galima tik ateityje. Pagrindinę energetinės medienos biomasę sudarys šakos ir malkos.

Miško atkūrimas. Miško atkūrimo fondą sudaro 458,4 ha inventorizuotų neapaugusių mišku plotų (kirtavietės, aikštės, žuvę medynai ir žemė miškui įveisti.) ir 959,7 ha suprojektuotų 2015–2019 metams plynų kirtimų. Iš viso 1418,1 ha želdinti numatoma apie 62 %, paliekama želti – 38 % ploto. Apie 82 % želdomų plotų sudarys mišrūs želdiniai. Metinė miško želdinimo apimtis pirmajam penkmečiui – 125 ha (bendra atkūrimo metinė apimtis – 203 ha). Gryni ąžuolo ir mišrūs želdinai su ąžuolais sudarys apie 30 % viso želdomo ploto.

Miško selekcija ir sėklininkystė. VĮ Prienų miškų urėdijoje yra du genetiniai draustiniai: pušies (150 ha) ir maumedžio (3,3 ha). Miško sėklinės plantacijos yra keturios, maumedžio sėklinės plantacijos trys, jų bendras plotas 12,1 ha (atskirai 6 ha, 2,6 ha, 3,5 ha) ir viena ąžuolo sėklinė plantacija 6,2 ha ploto. Sėklinių medynų yra 9 vienetai, jų plotas – 196,2 ha. Pušies sėklinių medynų yra 54,0 ha, eglės sėklinių medynų – 13,4 ha ir 2 ąžuolo sėkliniai medynai – 118 ha.

Miško apsauga. Apskaičiuota sanitarinių kirtimų apimtis 8,2 tūkst.m^3 likvidinės medienos per metus. Vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1-204 „Dėl Miško sanitarinės apsaugos

taisyklių patvirtinimo“, rekomenduotos biologinės, cheminės ir kitos sanitarinės miškų apsaugos priemonės.

Priešgaisrinė apsauga. Parengtas priešgaisrinio miškų tvarkymo planas visai miškų teritorijai. Miškai suskirstyti degumo klasėmis. Pirmos degumo klasės miškų yra 34 %, antros degumo klasės – 34 % ir trečios – 28 % ploto. Numatytas kasmetinis mineralizuotų juostų atnaujinimas (210 km.) ir 10 km įrengti naujų mineralizuotų juostų, parengtas miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis.

Medžioklėtvarka. Medžioklės plotai suskirstyti medžioklės plotų vienetais. Atsižvelgiant į elninių žvėrių gyvenamosios teritorijos rajonavimo principus, miškingumo procentą ir miškų masyvų išsidėstymą, tikslinė elninių žvėrių rūšis yra taurusis elnias. Apskaičiuotas leistinas žvėrių skaičius – 352 sąlyginiai elniai (12 briedžių ir 258 elniai, stirnos – 280). Leistina šernų banda – 375 vnt. Nustatytas minimalus papildomų pašarų kiekis žiemos sąlygomis (97,8 t). Esamam miškų plotui rekomenduojama 29,7 ha pašarinių laukelių, biotechninių priemonių 597 vnt., naudoti apie 176,8 ha plote apsaugos priemones nuo žvėrių.

Miškų sausinimas. Miškų sausinimas ateinančiam vykmečiui pagal techninius projektus nenumatytas. Tikslingos sausinti žemės užima apie 105 ha arba 34 % viso nenusausinto hidromelioracinio fondo.

Rekreacija ir poilsio organizavimas miškuose. VĮ Prienų miškų urėdijos teritorijoje 1143,5 ha miškų (5,7 % viso miškų ploto) yra rekreaciniai miškai. Šiems miškams priskirti miško parkai, rekreaciniai miško sklypai, parkų rekreacinės zonos miškai, miestų miškai. VĮ Prienų miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems valstybinės reikšmės miškams parengtas rekreacinio sutvarkymo projektas. Įrengta 14 rekreacijos objektų (10 vnt. yra regioniniuose parkuose), kurių dalį numatyta atnaujinti (6 vnt.). Rekomenduojama įrengti naujus rekreacijos objektus: 27 vnt.: poilsiavietės, atokvėpio vietos, stovyklavietės, transporto stovėjimo aikštelės, pažintiniai takai. Rekreacinei miškų vertei padidinti buvo projektuoti kraštovaizdžio formavimo kirtimai (130,7 ha). VĮ Prienų miškų urėdijos teritorijoje kultūros paveldo objektų valstybinės reikšmės miškuose yra 19 ir iš jų 8 Nemuno kilpų regioniniame parke.

Gamtosauginių priemonių planas. Jį sudaro aiškinamasis raštas ir žemėlapis M1:50 000, girininkijoms M1:20 000. Jame aprašytos saugomos teritorijos, Lietuvos Respublikos saugomos gyvūnų, augalų ir grybų rūšys, paukščių lizdavietės, kertinės miško buveinės, kitos ekologiškai vertingos teritorijos: pušynai, augantys Pa ir Pb augavietėse, natūralios miško pelkės (neapaugusios medynais), mažos miško aikštelės ir laukymės, miško sklypai su pavieniais bioįvairovės medžiais ar senmedžiais. Pateiktas visas kompleksas gamtosauginių miško ūkinių priemonių biologinei įvairovei išsaugoti.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės užtikrins tausojantį, daugiatikslį miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūros vertybių ir biologinės įvairovės išsaugojimą, taip pat ekonominę naudą.

Esant dabartiniam išlaidų lygiui bei palankioms medienos kainų tendencijoms, VĮ miškų urėdija planuojamu laikotarpiu galėtų dirbti pelningai, bendrasis pelningumas siektų 9,7 %.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas vadovaujantis tvaraus ir subalansuoto miško ūkio principais, atsižvelgiant į ekologines, ekonomines, socialines miškų funkcijas bei visuomenės reikmes.

Projekto vadovas Artūras Gustainis

2014 m. gruodžio 10 d.